

des Kritik af det bestaaende. Jeg for min Del kan saa meget bedre slutte mig til denne sidste, som jeg selv ved flere Lejligheder (saaledes i Tilskueren Februar 1897) har fremsat lignende Tanker som den, der er Grundtanken i hendes Bog: at Kvindens Udvikling i vore Dage har ført hende altfor langt bort fra det almenmenneskelige og derved gjort hende udygtig ikke blot til at deltage i Samfundslivet, men ogsaa til hendes særlige Hverv som Hustru og Moder. Der er jo heller ikke blandt vore Kvindsagsvenner herhjemme saaledes som i Sverrig fremkommet nogen Tvivl om, at det er rigtigt af Kvinderne at slaa ind paa Erhvervslivet. Svagest forekommer hendes Bevisførelse, naar hun skildrer fremtidige Forhold. Hun mener — hvad ogsaa vi andre haaber —, at Fremtidskvinden vil „elske bedre og tjene mere“ end Nutidens. Men at elske sine Fagforenings- eller Klubfæller, at tjene den Fabrikant, hos hvem man arbejder, eller den Videnskab eller Kunst, man hengiver sig til, det er vel noget nyttigt og godt, noget, som vi trænger til at lære, men det er dog en tarvelig Erstatning for de mere inderlige Forhold, der udvikler sig i Hjemmene. Selv Forholdet mellem Husbond og Tyende kan yde mere af Varme og Hjertelighed; det er et ægte menneskeligt Forhold, vi ikke skal ønske ud af Verden, selv om vi skal bort fra den middelalderlige Uskik, at et enkelt Menneske har en hel Hærskare af tjenende Aander om sig. Det er jo allerede nu helt anderledes end i gamle Dage, da f. Eks. Biskopperne ikke kunde rejse uden at følges af 100 Svende!

Mrs. Stetson mener, at Mødrene vil faa mere Tid til at tage sig af deres Børns Sjæleliv, naar de overlader Omsorgen for det legemlige til andre; men hun viser herved, at hun ikke forstaar sig paa smaa Børn; thi hos dem er det legemlige og sjælelige saa at sige Et; og Spiren til Karakterudviklingen plantes, idet man opdrager de rent fysiske Drifter. Det bliver da ogsaa stadig mere Skik, at Mødre selv passer deres Smaabørn i Stedet for omvendt. Angaaende dette Punkt kan jeg for øvrigt henvise til, hvad jeg for ikke længe siden skrev her i Bladet imod Fru Nina Bang, der herhjemme kæmper med megen Dygtighed for et lignende Ideal som Mrs. Stetsons.

Det er sandt, at Familien har skiftet Form og er skrumpet ind siden Abrahams Dage. Men ikke, at den kan opløses og forsvinde, mens Ægteskabet bestaar. Tvert imod tager nu

ogsaa Faderen sig langt mere af Børnene end tidligere, hvilket Forf. jo selv fremhæver. Og det er Naturen selv, der byder Moderen at bære Barnet 9 Maaneder i sit Skød og lige saa længe ved sine Bryster. Dette er en Hemske paa hendes Arbejde, som hun aldrig kan komme udenom. Der opstaar herved en Konflikt for hende, som ikke kan løses, saa lidt som den i Virkeligheden er løst af nogen af de to nævnte Forfattere.

Men lindres og lettes kan den, dels ved, at man benytter Tidens praktiske Hjælpemidler ved Husførelsen — hvortil ogsaa Sammenslutningen hører —, dels ved, at Fornødenhederne indskrænkes, at man praktiserer Kolds gode Teori: Livet maa være simpelt for at være sundt. Aarhundredets uhyre materielle Udvikling har ikke mindst præget Kvinden. Bittert er det sagt, at mens hun tidligere var Hjemmets Engel, er den moderne Dame bleven det 19. Aarhundredes Huskors! Saa meget er klart, at skal Kvinden magte de Opgaver, der stilles hende, maa hun foretage en „Umwerthung aller Werthe.“*) Hun kan ikke undvære den lille Haand, der i Modgang og Medgang søger hendes, men hun kan leve lykkelig uden fine Klæder og Nips i sine Stuer, hun kan opgive Visiter og Middagsselskaber, hun maa vælge mellem at flage fra Bal til Bal og at fordybe sig i Studier. Hun har i Virkeligheden valgt. Dersom det bekræfter sig, hvad en tysk-amerikansk Filosof (Münsterberg) har spaaet, at det 20. Aarhundrede vil blive lige saa idealistisk som det 19. har været materialistisk, vil hun sikkert føle sig mere hjemme i det end i det foregaaende; og det vil i hvert Fald ikke blive „den ny Kvinde“, som holder Manden fangen ved Hjemmets Kød-gryder.

Kirstine Frederiksen.

Børnene.

I „Kvinden og Samfundet“ for 28. August læses en lille Artikel med denne Overskrift, og den indeholder nogle Svar, et amerikansk Blad har faaet paa Spørgsmaalet: Hvorledes kan man venne smaa Børn af med at slaa og bide?

Den første og den tredje Moders Fremgangsmaade forekommer mig ikke efterlignelsesværdig, allerede af den Grund, at Straffen — som det ogsaa bemærkes i Bladet: smager af Øje for Øje og Tand for Tand; — i alle Tilfælde vil Barnet meget let faa den

*) En Omvurdering af alle Værdier.

Følelse, at Straffen for dets Uartighed sker af Hævn, og det er det sidste, Barnet maa føle. De Resultater, den fjerde Moder har at opvise efter at have anvendt „den naturlige Straffemethode“, kan jeg derimod fuldtud slutte mig til.

I'en Børnehave, hvor der findes en større Samling højst forskellige Børn fra de forskellige Hjem, vil der selvfølgelig ikke være saa faa af den ovenfor nævnte Art daarlige Væner og Uartigheder af bekæmpe, men heldigvis opdrager da paa den anden Side Børnene der i en langt, langt højere Grad paa hveranden end det er muligt i Hjemmet. — En lille Pige — Enebarn — havde begyndt at bide sine Kammerater, naar hun vilde sætte sin Vilje igennem med Magt. En Dag, da atter en af de smaa kom og fremviste en Arm med Mærker af Elses Tænder, saa jeg mig nødsaget til at forklare for Børnene, at det jo kun er Dyrene (Hundene), der bider, og det gør de ikke, fordi de er slomme og onde, men fordi de „ikke ved bedre“. Det maatte da aabenbart være en Hund, vi havde faaet i Børnehaven, men saadan en Fyr var det altfor farligt at have gaaende løs omkring mellem alle vore Børn, hvorfor vi da var nødt til at lægge den i Lænke. En af Børnenes Hestetømmer blev hentet, forsvarligt fastgjort ved Benet af et lille Børd i et Hjørne af Stuen, og her maatte nu stakkels Else krybe ind i sit Hundehus og finde sig i at blive lagt i Lænke, medens alle de smaa med oprigtig Deltagelse og Sorg malede i deres Ansigter saa til. Det behøver næppe at tilføjes, at det var sidste Gang Else bed. i alt Fald i Børnehaven.

Man maa endelig passe paa, at Straffen, som tildeles den lille Synders, aldrig kan vække Glæde, Tilfredsstillelse eller Skadefryd hos den forurettede.

Anna Wulff.

Folkeuniversitetsforeningen.

I næste Maaned lægger F. U. F. ud igen, denne Gang med fire Forelæsningsrækker, hver paa seks Foredrag og efterfølgende Spørgetimer.

Styrelsen udsendte i Juni Maaned en Rundskrivelse til henvendt et Par hundrede Foreninger for at opfordre dem til at sætte sig i Forbindelse med F. U. F. dels ved at indtræde som Medlem eller paa anden Maade støtte den økonomisk dels ved at foreslaa Emner, som vedkommende Forening kunde ønske behandlede i F. U. F. Foredrag.

Dette har vist sig at være meget formaalistjænt. Trods al den Offentlighed man har søgt at give Folkeuniversitetsbevægelsen har Forestillingen om dens Maal og Betydning været uklar i mange Kredse. I Sommerens Løb have nu adskillige af de Foreninger, Styrelsen har henvendt sig til, gennem F. U. F. ladet afholde Foredrag om hele Bevægelsen og følgende Foreninger ere indtraadte: Bogbin-

dernes Fagforening, Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbunds Afdeling I (med forhøjet Kontingent), Fafmaeutisk Medhjælperforening; „Frem“ Arbejderpartiets Læse- og Oplysnings-selskab; Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund; Kokes- og Saltværksarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn; Skibssmedeforeningen; Toldbodarbejdernes Fagforening; Uhrmageres Fagforening. Desuden har Diskussionsklubben „Karl Marx“ fordoblet sit Aarsbidrag og Snedker- og Stølemagernes Fagforening har skænket 50 Kr. Handelsforeningen af 5. Juni 1864, som lige fra Begyndelsen af paa alle Maader har støttet Folkeuniversitetstanken, har vedtaget at stille for 200 Kr. Billetter til sine Medlemmers Disposition.

Man vil heraf se i hvor høj Grad de egentlige Haandens Arbejdere allerede forstaa at vurdere Betydningen af denne nye Faktor i vort Undervisningsvæsen, og det er ogsaa væsentligst dem, der have efterkæmper den anden Del af Styrelsens Opfordring: at stille Forslag om Foredragsemner. Allerede i Forsommeren foreslog Klubben „Karl Marx“ den Forelæsningsrække om Statistikken, som nu vil blive holdt af Hr. cand. mag. N. P. Jensen, og i August Maaned henstillede ni Foreninger at lade afholde en Forelæsningsrække om Karl Marx økonomiske Theorier, som F. U. F. vil søge at faa frem til Foraaret.

Denne Samvirken mellem den store Befolkning og F. U. F. er af største Betydning. Ikke blot er den et nyt Bevis paa, at hele Bevægelsen her som andetsteds er et af Tidens Tegn, men den lover ogsaa godt for et kraftigt Liv for denne Tidens Tanke om at gøre Menneskeandens opdyngede Skatte tilgængelige for det store Fler-tal, som hidindtil kun har anet deres Tilstedeværelse. Nu var det blot at ønske at saadanne Befolkningskredse, Mænd og Kvinder, som endnu synes uforstaaende og køligt tilbageholdende overfor Folkeuniversitetssagen, vilde faa Øjnene op for dens Betydning og yde den den økonomiske Støtte, uden hvilken den ikke fuldt ud kan løse sin Opgave.

Fru Marie Røvsings Mindelegat.

der uddeles til kvindelige Haandværkerlæringer, har nu gjort Nytte i 11 Aar og har omtrent understøttet alle de unge Kvinder, der har søgt Uddannelse til et Haandværk, 15 i Tallet. Legatet blev just til, da de kvindelige Læringer opnaaede at blive antagne paa Værksteder i København og i Danmark overhovedet. Nogle af de første, som støttedes, var de 3 energiske og dygtige Piger: Sophy Christensen, Katrine Horsbøll og Sophie Andersen, der nu alle tre har selvstændige, anseelige Forretninger, henholdsvis som Snedker og Bogbinder. Legatets Portioner ere i Reglen paa 10 Kr. maanedlig i tre Aar af Læretiden. En saadan Portion er ydet enhver velanbefalet Ansøger, og Legatets Bestyrelse har stedse bragt i Erfaring, at Energi og Udholdenhed,

Fra Livegenskabets Tid.

(Af Fyrst Krapotkins:
En Anarkists Erindringer.)

En Godsejers Formue blev dengang anslaaet efter Tallet af de „Sjæle“, han ejede. Saa mange „Sjæle“ betød saa mange mandlige Livegne; Kvinder talte ikke med. Min Fader, der ejede henvest tolv Hundrede Sjæle i tre forskellige Provinser, og som ved Siden af sine Bønders Fæstegaarde ejede store Strækninger Land, der dyrkedes af Bønderne, blev anset for at være en rig Mand. Han levede overensstemmende med sin Stilling i Samfundet, hvilket vil sige saa meget som, at hans Hus altid var i Stand til at modtage et hvilket som helst Antal Gæster, og førtes paa en stor Fod. Familien bestod af otte, til Tider ti eller tolv Medlemmer, men et Antal af halvtredsindstyve Tjenestefolk i Moskow og en halv Gang saa mange

ude paa Sommergodset blev betragtet som det passende — ikke en eneste for mange. Fire Kuske til at passe et Dusin Heste, tre Kokke til Hærskabets Køkken og to til Tyendets, tolv Tjenere til at varte op ved Middagsbordet (een bag hver Stol) og et Utal af kvindeligt Tyende — hvorledes kunde vel nogen hjælpe sig med mindre?

Dertil kom, at det var enhver Godsejers Ærgerrighed, at alt, hvad der anvendtes i Husholdningen, blev tilberedt eller forarbejdet af hans egne Folk.

„Hvor Deres Piano dog altid er godt stemt! Det er formodentlig Hr. Schimmel, der er Deres Klaverstemmer?“ kunde f. Eks. en Gæst bemærke. I dette Tilfælde at svare: „Nej, jeg har min egen Klaverstemmer,“ var efter den Tids Begreber det korrekteste. Eller det kunde hælde ved Middagsbordet, naar der ved Slutningen af Maaltidet serveredes en særlig kunstfærdig Iskage, at Gæsterne

udbrød: „Hvilken mageløs Tærte! Jeg er overbevist om, at den skyldes Tremblé's Kunst!“ Naar Svaret saa lød: „Nej, den er lavet af min egen Konditor, der er en Elev af Tremblé!“ vakte det almindelig Beundring.

At have et Orkester var ogsaa en af Faders Ærgerrigheder, og næsten hver enkelt af de mandlige Tjenere maatte, foruden sine andre Færdigheder, kunne traktere et eller andet Instrument. Makar, Klaverstemmeren, alias Underkyper, var saaledes Fløjtenist; Andrei, Skrædderen, blæste Valdhorn. Konditoren, der først blev sat til at traktere Trommen, hamrede saa øredøvende løs paa dette Instrument, at Fader foretrak at anskaffe ham en umaadelig stor Trompet, i det Haab, at hans Lunger ikke arbejdede med samme Voldsomhed som hans Hænder; da imidlertid dette Haab ogsaa glippede, blev han sat helt fra Bestillingen og gjort til Soldat. Tikhon, „Dren-gen“, havde i Orkestret omtrent lige saa mange forskellige Bestillinger som

i Huset; den ene Dag rørte han Trommen, den næste Dag blæste han Fagot, og endelig kunde han ogsaa spille anden Violin.

De eneste Undtagelser fra denne brogede Regel gjorde de to første Violiner — de var og blev „første Violiner“ og ikke andet. Fader havde for en stor Pengesum, købt dem med samt deres talrige Familier, af sine Søstre (han købte eller solgte aldrig Slaver til fremmede). Om Aftenen, naar Fader ikke var i sin Klub, eller naar der var Middags- eller Aftenselskab hos os, maatte Orkestret, der bestod af tolv, indtil femten Mand, vise, hvad det kunde. De spillede meget ordentligt og var stærkt efterspurgte blandt Naboerne, naar der skulde danses et eller andet Sted. Det var for Fader en stadig Kilde til Stolt-hed og Tilfredsstillelse, naar man kom og spurgte, om man maatte laane hans Orkester. I det hele taget var der intet, der tilfredsstillede ham mere, end naar han blev anmodet om Hjælp,